

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

25 januari 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de uitgangspunten voor de onderhandelingen met de Franse Gemeenschap betreffende de taal- en pedagogische inspectie in het faciliteitenonderwijs
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het voorstel van de minister om maaltijdcheques in te voeren voor het onderwijzend personeel

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de invoering van een elektronisch klassenboek

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het toepassen van de wetgeving op het welzijn voor stagiairs en stagebegeleiding

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het politiek verlof van personen tewerkgesteld in het onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vorming van het schoolhoofd

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de pensioenverhoging van de leerkrachten in het basisonderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 25 januari 2001

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.23 uur.*

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de uitgangspunten voor de onderhandelingen met de Franse Gemeenschap betreffende de taal- en pedagogische inspectie in het faciliteitenonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de uitgangspunten voor de onderhandelingen met de Franse Gemeenschap betreffende de taal- en pedagogische inspectie in het faciliteitenonderwijs.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, een jaar geleden heb ik al eens een interpellatie gehouden over het samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap inzake het onderwijs in de faciliteitengemeenten. Toen heb ik de aandacht gevestigd op een aantal onaanvaardbare elementen in het ontwerpprotocol dat tijdens de vorige regeerperiode tot stand was gekomen tussen toenmalig minister van Onderwijs Baldewijns en zijn Franstalige collega mevrouw Onkelinx. Mevrouw de minister, u hebt me toen willen geruststellen met de mededeling dat het protocol slechts zou worden gebruikt als een soort van vertrekpunt. Ik meende daaruit te mogen opmaken dat er nog aanpassingen mogelijk waren.

Toen ik echter vorige maand in een vraag om uitleg peilde naar uw houding ten aanzien van de gegevens over de leerlingenaantallen in het Franstalig onderwijs, en ik u meteen vroeg naar een stand van zaken in de besprekingen met de Franse Gemeen-

schap over dat samenwerkingsakkoord, antwoordde u – en ik citeer : 'De Franse Gemeenschap heeft zich principieel akkoord verklaard met het ontwerpprotocol dat de vorige regering heeft opgesteld. We verwachten dus geen fundamentele problemen meer.'

Ik leid daaruit af dat het blijkbaar de Vlaamse regering was die de tekst van het protocol verdedigde. Bovendien doet het feit dat u geen fundamentele problemen meer verwacht, vermoeden dat er alvast van de kant van de Vlaamse regering geen bezwaren meer zullen komen.

Nochtans zijn er voldoende redenen om van Vlaamse zijde fundamentele bezwaren te uiten tegen die basistekst. Er wordt namelijk wel degelijk afgeweken van de oorspronkelijke doelstelling van het faciliteitenonderwijs om de integratie van de Franstaligen in Vlaanderen te vergemakkelijken door ervoor te zorgen dat de kinderen in staat zijn om van het Franstalig basisonderwijs over te stappen naar het Nederlandstalig onderwijs. Indien dat niet de filosofie is die aan de basis ligt van het Franstalig onderwijs, dan moet u dat duidelijk maken, want dan is deze discussie inderdaad overbodig. Ik geloof echter dat het inderdaad de basis is van het onderwijs in de faciliteitengemeenten.

Een aantal artikelen uit het ontwerpprotocol, dat u als basis gebruikt, gaan duidelijk in tegen die filosofie. Ik zal dit aantonen aan de hand van de drie eerste artikelen. Artikel 1 bepaalt dat de inrichtende machten, in de meeste gevallen de faciliteitengemeenten zelf, die overwegend in handen zijn van Franstalige gemeentebesturen, de eindtermen van de Franse Gemeenschap zullen gebruiken behalve voor het vak Nederlands. Dit vereist uiteraard de goedkeuring van het Vlaams Parlement. Als het Vlaams Parlement die eindtermen niet goedkeurt, dan blijven de nu gebruikte leerplannen in voege, aldus het protocol. In beide gevallen heeft het Vlaams Parlement geen greep op de eindtermen en

Van Nieuwenhuysen

is het niet de Vlaamse Gemeenschap die ze opstelt, hoewel ze wel jaarlijks 320 miljoen frank ophoest voor het onderwijs in de faciliteitengemeenten. Het is me een raadsel hoe u dat kunt accepteren.

Artikel 2 stelt dat de inrichtende machten eindtermen voorstellen aan de Vlaamse regering voor de vakken Nederlands en introductie in de Vlaamse cultuur. Ik vraag me af waarom de Franstaligen er vanuit gaan dat de Vlaamse overheid niet in staat is om zelf adequate eindtermen op te stellen, en vooral waarom de Vlaamse regering zich daar blijkbaar bij neerlegt. Ook hier geldt weer dat, indien de Vlaamse regering die eindtermen niet goedkeurt, de nu gevolgde leerplannen van toepassing blijven, zoals het protocol bepaalt.

We kennen de waarde van de huidige leerplannen voor wat betreft het vak Nederlands. Ze resulteren, bij het verlaten van het basisonderwijs, in Nederlandsonkundige kinderen, ook al wordt dat door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerd. Ook hier wordt ons weer een keuze opgedrongen die er geen is, omdat één mogelijkheid te nemen of te laten is. Dit is vergelijkbaar met de internationale verdragen die we kunnen goedkeuren of afkeuren, maar waaraan we niets kunnen wijzigen. Ook hier begrijp ik dus niet waarom u dit artikel lijkt te aanvaarden.

Artikel 3 van het ontwerpprotocol bepaalt met name dat de inspectie in deze basisscholen wordt uitgeoefend door een college van vier inspecteurs, dat paritair wordt samengesteld uit leden van de Vlaamse en de Franse onderwijsinspectie. Deze commissie kan voorstellen de erkenning van een school in te trekken bij beslissing met gewone meerderheid. Bij staking van stemmen blijft de erkenning behouden.

Met andere woorden, als de Vlaamse inspecteurs van mening zijn dat een Franstalige faciliteitenscholen niet aan de kwaliteitsnormen voldoet, maar de Franstaligen zijn het daar niet mee eens, dan is het in de praktijk in dergelijke gevallen dus uitgesloten dat de erkenning van de school wordt ingetrokken. Met het voorbeeld van het college van gouverneurs voor ogen kan men zich indenken dat zo'n situatie best wel mogelijk is. De Vlaamse Gemeenschap kan dus ook hier blijven betalen voor scholen die niet aan de normen voldoen. Bovendien behoren de pedagogische adviezen tot de bevoegdheid van de inspecteurs van de Franse Gemeenschap, behalve dan voor het vak Nederlands.

Mevrouw de minister, ik vraag me af of u zich niet langer gebonden voelt door de motie die in mei 1996 door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd. In die motie werd de wens geuit om zo snel mogelijk zelf de pedagogische inspectie over de Franstalige scholen in Vlaanderen uit te oefenen. Als ik het me goed herinner, hebt u die motie destijds mee goedgekeurd. Ik vraag me dan ook af waarom u die niet langer verdedigt, en waarom u zich niet langer gebonden voelt door de motie die op 20 maart 2000 werd goedgekeurd. In die motie werd gevraagd om de Vlaamse onderwijsinspectie de bevoegdheid te garanderen inzake de controle en de inspectie van het volledige leerplan. Dat is hier dus duidelijk niet het geval.

Mevrouw de minister, dat zou dus de tweede keer zijn dat u een motie van dit parlement aan uw laars lapt. Ik herinner u aan de motie in verband met de tellingen van het aantal leerlingen, waarin gevraagd werd dat de methodiek en de synthese inzake die leerlingentellingen bij het Rekenhof door u zouden worden gecontroleerd. U hebt een aantal weken geleden duidelijk gemaakt dat u niet van plan was dat te doen en dat u vond dat dit eigenlijk onze taak was. De heer Decaluwe heeft dat dan ook gedaan. Hij is tot de vaststelling gekomen dat de desbetreffende diskettes ondertussen al vernietigd zijn. Dat is dus de tweede motie van het parlement die u in deze legislatuur naast u neerlegt.

Ik laat het bij deze drie artikels. Ze illustreren immers in voldoende mate dat dit ontwerpprotocol ingaat tegen de filosofie van het faciliteitenonderwijs en tegen wat dit parlement tot nog toe altijd heeft gewild.

Ik wil het kort nog even hebben over twee zaken die niet in het protocol vermeld staan. Er is nergens sprake van de overheveling van de taalinspectie naar de gemeenschappen. Uw voorganger, minister Van den Bossche, was daar nochtans wel degelijk voor te vinden. U weet heel goed waarom de Franstaligen daar geen vragende partij voor zijn. Ze weten immers maar al te goed dat de taalwetgeving op het onderwijs in de meeste Franstalige faciliteitenscholen wordt overtreden. Ze weten ook maar al te goed dat de federale taalinspectie laat betijen. Alleen zie ik niet in waarom ú dat zou doen.

In heel die tekst is er evenmin sprake van het Nederlandstalig faciliteitenonderwijs in Wallonië. Het valt inderdaad op dat in dit protocolakkoord uitsluitend wordt gesproken over de Franstalige basisscholen in de Vlaamse faciliteitengemeenten. Mijn vraag is dus waarom er met geen woord wordt ge-

Van Nieuwenhuysen

rept over het Nederlandstalig onderwijs in Wallonië. U weet toch dat er in Komen een Vlaamse school is die door de Vlaamse overheid wordt gesubsidieerd omdat de Franstaligen het in het begin van de jaren tachtig vertikt hebben om hun wettelijke verplichtingen op te nemen. Ze hebben ervoor gezorgd dat de Vlaamse kleuters uit het Franstalig atheneum van Komen werden weggepest. Iedereen die oud genoeg is, herinnert zich nog wel die televisiebeelden. Mijn vraag is dus waarom u zich daarbij neerlegt.

Mevrouw de minister, dat de Franstaligen dit protocol principieel aanvaarden als uitgangspunt voor een samenwerkingsakkoord verwondert me helemaal niet. Als u dit als basis neemt, verwondert het mij al evenmin dat u van hen geen fundamentele problemen verwacht in de besprekingen. Ik begrijp echter niet dat u, vorige maand althans, de indruk gaf dat u daar vrede mee kon nemen. Ik hoop dat u in antwoord op deze interpellatie zult kunnen aantonen dat ik me vergis.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in het verleden hebben we vanuit onze fractie meermaals aan u en ook aan de vorige ministers Van den Bossche en Baldewijns onze bekommernissen dienaangaande geuit. Afspraken zijn er om nageleefd te worden. Dat moet van beide zijden gebeuren.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft de situatie ruim geschetst. We willen er in ieder geval de nadruk op leggen dat er een degelijke regeling moet zijn om onze rol te vervullen met betrekking tot datgene waarvoor we bevoegd zijn, namelijk het onderwijs binnen het Vlaams Gewest. Ook wij zijn dus benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal het samenwerkingsakkoord uiteraard aan het parlement voorleggen. Ik verkies dan ook het debat ten gronde op dat ogenblik te voeren. Het is immers al te veel gebeurd dat discussies werden gevoerd tijdens de onderhandelingsfase. Het gaat hier trouwens om een delicate materie en bij de bespreking van een voorontwerp van decreet in het parlement wacht men ook tot na de onderhandelingen om de discussie ten gronde te voeren.

Op de vraag of het normaal is dat deze scholen de eindtermen van de Franse Gemeenschap volgen, wil ik bevestigend antwoorden, voor zover het niet om het vak Nederlands en de kennis van de Vlaamse cultuur gaat. Het zijn scholen die juist door de taalwetgeving het recht hebben Franstalig basisonderwijs in te richten en die daarom de leerplannen van andere Franstalige scholen volgen. Het is redelijk te veronderstellen dat de eindtermen die in de Franse Gemeenschap gelden in voldoende mate dezelfde minimumstandaard inzake kennisinzicht en attitudes hanteren als die in Vlaanderen.

In het decreet basisonderwijs wordt in artikel 44bis, paragraaf 2, uitdrukkelijk verwezen naar de taalwetgeving in onderwijszaken. Dit wijst erop dat de taalwetgeving op zich een omstandigheid vormt die een invloed heeft op de verplichting om alle eindtermen te volgen.

Uw volgende vraag ging over de inspectiebevoegdheid. De inspectiebevoegdheid wordt bij voorkeur waargenomen door het inspectiekorps van de taalgemeenschap van de onderwijstaal, met uitzondering van het Nederlands. Het tegendeel beweren houdt in dat de Vlaamse onderwijsinspectie volledige doorlichtingen moet uitvoeren, waarbij de eindtermen van de Franse Gemeenschap de te controleren norm is. De Vlaamse inspecteurs zouden dan vooraf een grondige kennis van het Frans moeten aantonen.

Het ontwerpprotocol heeft als doel het bestaande protocol van 24 mei 1973 betreffende het beheer der Franstalige scholen in het Nederlandse taalgebied te vervangen. Daarom is er in het voorontwerp geen regeling opgenomen voor de Nederlandstalige basisscholen in faciliteitengemeenten in het Franse taalgebied. Het is echter niet uitgesloten dat de regeling wordt uitgebreid.

Over de mogelijke communautarisering van de taalinspectie zal ik voorlopig geen standpunt innemen. Daarover wordt nog onderhandeld en ik wil eerst daarover met mijn federale collega praten.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik herinner me niet dat ik u vroeg om hier vooraf reeds de onderhandelingen te voeren. Ik vroeg u wel of u het eens bent met een aantal uitgangspunten van de basisfilosofie uit een document, waarover u vo-

Van Nieuwenhuysen

rige maand zei dat u het zou gebruiken als basis voor de besprekingen die u nu voert.

Ik maak uit uw kort antwoord op dat u accepteert dat scholen die op het grondgebied van de Vlaamse Gemeenschap liggen en betaald worden door de Vlaamse Gemeenschap, de Franse eindtermen gebruiken, behalve dan voor het vak Nederlands. Ik denk dat dit ingaat tegen de integratiegedachte die vervat zit in het faciliteitenonderwijs en tegen wat hier in het verleden door een aantal fracties, waaronder enkele meerderheidsfracties, is gezegd.

Hetzelfde geldt voor de inspectie. De motie die vorig jaar door de meerderheidspartijen werd goedgekeurd spreekt uitdrukkelijk over een inspectie voor alle facetten van het Franstalig faciliteitenonderwijs. Niet enkel het taalonderwijs, maar de volledige inspectie zou dus in handen van de Vlaamse Gemeenschap moeten zijn. U zet zich daar nu al duidelijk tegen af.

Ik zal opnieuw een motie indienen waarin ik aan het Vlaams Parlement vraag dat het de motie van vorig jaar bevestigt en dat het uitdrukkelijk vraagt of de minister zich daaraan wil houden in haar onderhandelingen met de Franse Gemeenschap.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van Nieuwenhuysen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het voorstel van de minister om maaltijdcheques in te voeren voor het onderwijzend personeel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over

het voorstel van de minister om maaltijdcheques in te voeren voor het onderwijzend personeel.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, collega's, ik zou het zeer kort kunnen houden, want deze interpellatie heeft geen voorwerp meer. Ik heb ook geen zin om deze discussie in een mentaal vacuüm te voeren.

Toen ik vernam dat men de intentie had de leerkrachten via maaltijdcheques een loonsverhoging toe te kennen, was ik zeer verbaasd. Op uw kabinet beweerde men echter dat dit geen enkel probleem was. Op dat ogenblik zag ik een discours ontstaan dat in wezen zeer veel nefaste gevolgen zal hebben. Ondertussen heeft minister Vandenbroucke duidelijk gezegd dat hij erop zal toezien dat de loonwet heel accuraat wordt toegepast, waardoor uw voorstel niet kan worden ingevoerd. Er bestaan duidelijke voorwaarden voor het gebruik van maaltijdcheques. Uw idee doordrukken zou enkel aanleiding hebben gegeven tot betwistingen.

Ik blijf zitten met de vraag waar het idee vandaan kwam. U vertelde dat het idee van de vakbonden kwam, maar anderen spreken dat tegen en beweren dat een naamgenoot van u, een zekere Vanderpoorten op het kabinet van de minister-president, het voorstel heeft bedacht. Hoe is men ertoe gekomen zo'n aberrant voorstel te doen ?

Een antwoord op de vraag of maaltijdcheques al dan niet kunnen, is niet zo belangrijk, want is reeds achterhaald door de feiten. Vermoedelijk hebt u ondertussen wel geleerd dat het voorstel niet zomaar toepasbaar is op het onderwijs.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, ik heb een opmerking over de uitspraken van de heer Martens. Mij interesseert het niet van wie het idee komt. Voorstellen komen dikwijls van god weet waar. De bron is niet relevant.

Mijnheer Martens, ik ben het fundamenteel oneens met uw opmerking dat het voorstel aberrant was. Gisteren heb ik u instemmend zien knikken toen de heer Sannen zei dat als 3 percent lineaire loonsverhoging niet mogelijk is, wel moet worden gesproken over een vorm van lineariteit. Als u de maaltijdcheques aberrant vond, ga ik ervan uit dat u eventuele gesprekken over een hospitalisatieverzekering, over vakantiegeld en over eindejaarspremies ook aberrant vindt.

De heer Luc Martens : Die uitspraak is volledig voor uw rekening.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb u een tijdje geleden een actuele vraag gesteld over dit onderwerp. De federale wetgeving is nogal streng. De maaltijdcheques kunnen worden geïnterpreteerd als een stuk loon in afwachting van een definitieve beslissing over de lonen.

De federale wet bepaalt echter dat maaltijdcheques niet in de plaats mogen komen van loon. Bij de uitvoering van het voorstel zouden we vroeg of laat administratief of juridisch-technisch in de problemen zijn geraakt.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Martens, ik wil er in de eerste plaats de aandacht op vestigen dat het invoeren van maaltijdcheques slechts een voorstel was in het licht van de onderhandelingen over CAO VI.

Voor alle duidelijkheid citeer ik uit de tekst ervan : 'De Vlaamse regering wil duidelijk stellen dat het haar vaste wil is om ook de besprekingen over de lonen tot een goed einde te brengen. Als voorafname op het definitief akkoord betreffende de lonen wordt voor de maanden september 2001 tot en met augustus 2002 aan alle sub 1 bedoelde personeelsleden voor een volledige opdracht een bedrag aan maaltijdcheque toegekend van 1.000 frank per volledige maandprestatie. De betaling van de maaltijdcheque gebeurt in december 2001, mei 2002 en september 2002. Bij het akkoord over de lonen kan dit bedrag voor het jaar 2002 opgenomen worden in de nieuwe loonstructuur indien deze vóór 1.9.2002 zou van kracht worden. Voor het contractueel administratief en onderhoudspersoneel dat ten laste van de werkingmiddelen betaald wordt zal aan de respectieve werkingenveloppen 42 miljoen frank in 2001 en 84 miljoen frank in 2002 worden toegevoegd. Voor het gesubsidieerd onderwijs geldt hierbij de voorwaarde dat in de respectieve CAO's, af te sluiten in de bevoegde paritaire comités, een gelijkwaardige inspanning inzake verloning voor dit personeel gerealiseerd wordt.'

Uit de tekst blijkt duidelijk dat het nooit de bedoeling is geweest de maaltijdcheque in te voeren als een vorm van alternatief loon en om de vigerende

wetgeving te omzeilen. Het voorstel heeft het heel duidelijk over een éénmalig voorschot op een toekomstige loonsverhoging, niet over een loonmaatregel. Uit de redactie van de tekst kan trouwens worden opgemaakt dat de onderhandelaars zich ervan bewust waren dat de toezegging van de maaltijdcheques kon worden vervangen door een gelijkwaardige maatregel, indien er snel een akkoord zou worden bereikt over de lonen.

Zoals u weet, hebben de vakbonden het ontwerp van voorakkoord over CAO VI verworpen. Alle elementen eruit staan bijgevolg opnieuw ter discussie. Ondertussen wordt wel aanvaard dat de discussie over de lonen onmiddellijk zal starten na het beëindigen van de loonstudie in april. De maatregel inzake maaltijdcheques is bijgevolg niet meer aan de orde.

Het doet minder ter zake van wie het idee kwam. De heer Vanderpoorten heeft op een bepaald ogenblik de inhoud van de CAO van de gemeenten toegelicht. In die tekst was sprake van maaltijdcheques. De vakbonden hebben dit idee overgenomen.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik neem akte van uw antwoord. Het doet natuurlijk niets af aan mijn kritiek. Of de maaltijdcheques een voorlopig of een definitief karakter zouden hebben, het doet er niet toe : ze waren een soort loonsverhoging. Ze waren met andere woorden niet toepasbaar.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de invoering van een elektronisch klassenboek

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de invoering van een elektronisch klassenboek.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ondanks talrijke initiatieven blijft spijbelen een ernstig probleem. Uit studies is gebleken dat een derde van alle middelbare scholieren wel eens zon-

Dillen

der doktersbriefje en buiten medeweten van de ouders afwezig is. Als het bij een sporadische afwezigheid blijft en de scholieren tijdig worden bijgestuurd, is dit nog geen problematische situatie. Uit een experiment met het nieuwe spijbelreglement bleek echter dat zeker 10 percent van de scholieren probleemspijbelaars zijn. Voor Vlaanderen zou het gaan om 50.000 hardnekkige spijbelaars. De helft van de zware spijbelaars komt uit het voltijds beroepssecundair onderwijs. De overgrote meerderheid is nog leerplichtig.

Mevrouw de minister, uw diensten spreken over een zeer groot probleem in de eerste graad. De eerste twee leerjaren leveren 27 percent van de probleemspijbelaars. Die zijn daarenboven geconcentreerd in een beperkt aantal scholen. Opvallend genoeg begint voor deze groep het spijbelen niet in het secundair onderwijs, maar al in het basisonderwijs. Het derde jaar van de secundaire cyclus blijkt het piekjaar te zijn, met 26 percent van de problematische afwezigheden. Daarna dalen de cijfers gelukkig.

Mevrouw de minister, deze cijfers laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Deze aangelegenheid heeft belangrijke gevolgen, onder meer voor de aansprakelijkheid van de scholen en de leerkrachten. Ongetwijfeld bent u op de hoogte van artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek. Het spijbelprobleem veroorzaakt daarbij stress voor het onderwijzend personeel. Ten slotte zetten de probleemspijbelaars zonder het te beseffen hun toekomst op het spel. Vaak komen ze dan nog uit een lagere sociale klasse en hebben ze het zo al moeilijker dan de andere leerlingen. Meestal gaat het om leerlingen die voldoende steun, controle en bijstand van hun ouders ontberen.

In Nederland loopt al enige tijd een project tegen spijbelen dat gebruikmaakt van een chipkaart. Met deze kaart kunnen de leerkrachten de aan- en afwezigheden van de leerlingen op elk moment van de schooldag controleren. De leerling krijgt een chipkaart waarop zijn of haar persoonlijke gegevens zijn vermeld. De leerkracht heeft een datalogger waarmee hij of zij deze kaarten kan lezen. De gegevens in de datalogger worden via de houder verzonden naar een centrale computer die ze verwerkt. Het lijkt misschien een ingewikkeld systeem, maar in de praktijk is het vrij eenvoudig. Dit project blijkt bij onze noorderburen een succes te zijn. Het systeem wordt er door vele scholen aangeschaft.

Mevrouw de minister, in Amerika gaat men nog verder. In veel scholen wordt spijbelen er bemoeilijkt door een computerprogramma dat de ouders thuis in staat stelt na te gaan of kindlief wel regelmatig op school aanwezig is. Ze kunnen zelfs via de computer rapporten inkijken, nagaan of hun kinderen straf hebben gekregen, of ze die straf wel hebben gemaakt, enzovoort. Deze informatie wordt maar liefst elk uur geactualiseerd en over het internet verstuurd. Ik haal dit aan om te illustreren dat het Nederlands systeem nog niet zo heel verre gaand is.

Dit systeem werkt ook ten voordele van de scholier. Spijbelen heeft immers uitsluitend negatieve gevolgen, zowel op korte termijn – ik denk aan schoolresultaten, rapporten en slaagkansen –, als op lange termijn – de algemene toekomstmogelijkheden van de leerling.

Ook in Vlaanderen bestaat er bij verschillende scholen belangstelling voor het invoeren van een elektronisch klassenboek. Het is niet alleen nuttig om spijbelen tegen te gaan, de aanwezigheidscontrole is ook een hulpmiddel om de correcte studietoelage te berekenen. Het lijkt me dan ook op zijn minst de moeite waard om te onderzoeken of dit systeem ook bij ons kan worden ingevoerd, in de eerste plaats voor de scholen die kampen met een concentratie van probleemspijbelaars.

Mevrouw de minister, ik ben me er natuurlijk van bewust dat de zogenaamde 'spijbelchip' niet de hele oplossing is, maar hij kan een belangrijk hulpmiddel zijn in de strijd tegen het spijbelen. In Nederland voerden verscheidene scholen het systeem in. Zij krijgen daarvoor steun van het Nederlandse ministerie van Onderwijs.

Bent u op de hoogte van dit experiment? Zijn er in Vlaanderen al onderzoeken uitgevoerd? Lopen er hier al proefprojecten om de 'spijbelchip' uit te testen?

De kostprijs van het systeem kan een struikelblok zijn. Daarbij beschikken de scholen die het systeem het best kunnen gebruiken, vaak slechts over beperkte financiële middelen. Een subsidie zou dan ook een welkome ondersteuning voor een dergelijk project zijn. Bent u bereid om hiervoor middelen vrij te maken?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de vraag van mevrouw Dillen is zeer interessant en ik ben dan ook benieuwd naar het antwoord van de minister.

Mevrouw Dillen gebruikte de term 'problematische spijbelaars'. Ik begrijp wat ze hiermee wil zeggen. Ze heeft het wellicht over de leerlingen die spijbelen in de hoogste graad. Spijbelen is echter altijd problematisch.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik stel mij een leerlingvolgsysteem enigszins anders voor. Ik sta open voor elke technologische vernieuwing, maar merk op dat dit systeem zeer duur is. De minister zal ongetwijfeld de kosten tegen de baten afwegen.

Men neemt ook een beetje een loopje met de waarheid bij de opsomming van de voordelen van dit systeem. De elektronische registratie zou een tijdswinst opleveren van tien tot vijftien minuten die anders nodig is om de aanwezigheid van de leerlingen te controleren. Bij mijn weten besteedt geen enkele leraar daar zoveel tijd aan.

We moeten ook de kwaliteit van het onderwijs en van de leerlingenbegeleiding in het oog houden. Een goede registratie is nog geen garantie dat de verworven kennis automatisch tot handelen leidt. Men stelt het voor alsof een betere begeleiding van leerlingen en ouders een logisch gevolg zal zijn van het chipkaartsysteem. Ik heb daarbij mijn bedenkingen.

Ten slotte wil ik erop wijzen dat het in het Nederlandse voorbeeld om een experiment met een beperkt aantal scholen ging. Laat ons dus nog even wachten met het grote enthousiasme.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, uit mijn ervaring in het beroepssecundair onderwijs weet ik dat de afwezigheden heel goed worden geregistreerd in de meeste scholen. Het probleem is de opvolging daarvan – niet ten aanzien van de ouders, maar ten aanzien van de leerlingen. Als scholen daar tijd in investeren, raken ze in de problemen en moeten ze dat compenseren door de klassen groter te maken. De opvolging die aan de registratie wordt gegeven, is dus een fundamenteeler probleem dan de registratie zelf.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in Aalst had men enkele jaren geleden te maken met een enorm spijbelprobleem. Alle actoren – het stadsbestuur, de scholen, de politie, de plaatselijke neringdoenden enzovoort – werden betrokken bij de oplossing van dit probleem, en dat leidde tot uitstekende resultaten. Het verhelpen van een spijbelattitude moet grootschalig worden aangepakt. Als iedereen meewerkt, kunnen we goede resultaten bereiken.

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, als we steeds de inspanningen bij de scholen leggen, valt te verwachten dat ze overbelast raken. De oorzaak van het spijbelprobleem ligt bij de ouders en de leerlingen. Vaak gaat het om ouders die hun eigen kinderen niet meer de baas kunnen. Scholen kunnen zo'n probleem niet zomaar oplossen. Daarbij moeten we niet altijd Nederlandse voorbeelden volgen. Uit de Nederlandse pers blijkt dat het daar met het onderwijs ook niet zo goed gaat.

Laten we de resultaten van het experiment afwachten. Spijbelen is niet nieuw. De remediëring ervan is niet zo eenvoudig en mogen we niet op de rug van de school leggen. We moeten vooral bepaalde ouders motiveren en de leerlingen bewust maken van hun fouten.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de minister, geachte collega's, het aanbod van de firma Nedap uit Vilvoorde is mij inderdaad bekend, alsook het feit dat het bedrijf haar systeem heeft gepromoot bij een aantal Vlaamse scholen. Ik ben echter niet in het bezit van een lijst van de scholen die door deze firma werden gecontacteerd.

Ik zou de euforie omtrent dit systeem toch enigszins willen nuanceren indien verwacht zou worden dat een verbeterde registratie op zich het spijbelprobleem succesvol kan terugdringen. Ik sluit daarmee aan bij een aantal opmerkingen van de commissieleden. Registratie is uiteraard belangrijk en een noodzakelijke voorwaarde om de problematiek inzake spijbelen in kaart te brengen.

Onze ervaring is dat een effectieve aanpak van de problematiek meer diepgang moet hebben en in

Vanderpoorten

geval van hardnekkig spijbelgedrag veel verder moet gaan dan registratie alleen. Spijbelgedrag is vaak een symptoom van een bredere problematiek.

Zonder de juiste projectopzet in Nederland te kennen en de aard van het succes te kunnen inschatten, maak ik me toch een aantal bedenkingen. Vooreerst roept de hoge kostprijs van het systeem vragen op met betrekking tot minder dure alternatieven. Op dit moment zijn er daarenboven geen indicaties dat het aangeboden product een belangrijke nieuwe aanvulling is op de aangepaste registratie-instrumenten sinds de invoering van de nieuwe regelgeving.

Ten tweede zal ook dit systeem niet vrij zijn van ongewenste neveneffecten zoals oneigenlijk gebruik door leerlingen, verlies van kaarten, doorgeven ervan aan elkaar, enzovoort. Mijns inziens is nog belangrijker het risico op een te groot vertrouwen op het elektronisch systeem, waardoor de aandacht van de leerkracht die zich nu nog persoonlijk moet vergewissen van de aan- of afwezigheid van leerlingen, verslapt. Deze persoonlijke opvolging van leerlingen is van fundamenteel belang. Daarenboven zal dit systeem ons ook niet afhelpen van de problematiek van de twijfelachtige medische attesten die worden ingediend om afwezigheden te legaliseren die eventueel achter ziek zijn schuil gaan, maar in feite van een andere aard zijn.

Ten slotte is er het probleem van de vertrouwelijkheid van de gegevens. De informatie van de scholen zou terechtkomen op een centrale server, waarbij zich de vraag stelt wie de informatie beheert. Momenteel loopt er nog geen proefproject inzake de implementatie van het systeem en is er evenmin sprake van financiële ondersteuning van scholen.

Spijbelen vergt vooral pedagogische opvang door de leerkrachten, eerder dan een gesofisticeerd registratiesysteem. Dat betekent niet dat ik blind ben voor een aantal initiatieven die op het terrein worden genomen. Ik zal laten nagaan wat de effecten in Nederland zijn. Dat is steeds interessant. De heer De Cock verwees ook naar Aalst. Er zijn nog andere steden en gemeenten die op dit vlak baanbrekend werk leveren. Die initiatieven moeten worden aangemoedigd en gestimuleerd.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het spijbelprobleem kan inderdaad niet met een hulpmiddel worden

opgelost, het is een probleem dat grondig en op pedagogische wijze moet worden aangepakt. Er zijn veel personen bij betrokken. U hebt verwezen naar de leerkrachten die uiteraard een belangrijke verantwoordelijkheid hebben. Er is ook terecht gewezen op de grote verantwoordelijkheid van de ouders. Helaas gaat het vaak om ouders die weinig interesse hebben voor wat hun kinderen uitspoken. De kinderen krijgen vaak vrij spel.

Ik stel ook vast dat in veel gevallen de ouders te weinig worden geïnformeerd dat hun kinderen afwezig zijn. Deze nochtans belangrijke informatieplicht van de scholen moet nauwkeurig worden nageleefd.

De firma die dit systeem heeft uitgewerkt en met succes in Nederland heeft toegepast, heeft ook in Vilvoorde een filiaal. Het zou nuttig zijn om met deze commissie daar bijkomende informatie over te vragen. Misschien kunnen we ook een bezoek brengen aan de firma in kwestie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het toepassen van de wetgeving op het welzijn voor stagiairs en stagebegeleiding

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het toepassen van de wetgeving op het welzijn voor stagiairs en stagebegeleiding.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, de wet betreffende het welzijn van werknemers voor scholen moet nog voor een groot deel worden uitgewerkt.

Mevrouw de minister, u hebt me vroeger al op een vraag geantwoord dat u in investeringen en plannen voorziet vanaf 2002. Dit neemt niet weg dat we in Vlaanderen nu al de wet moeten toepassen. Zeker studenten die risico's lopen voor hun gezondheid moeten maximaal worden beschermd.

De wet betreffende het welzijn van werknemers op het werk bepaalt in artikel 2, paragraaf 1, dat sta-

Van Cleuvenbergen

giairs en ook de stagebegeleiders gelijk worden gesteld met werknemers. Dit impliceert dat stagiairs verzorging en verpleegkunde onderworpen zijn aan een medisch onderzoek door een arbeidsgeneeskundige dienst en de noodzakelijke vaccinaties moeten krijgen. Dit kan natuurlijk worden uitgebreid naar andere stagiairs, zoals opvoeders, ergotherapeuten, kinesitherapeuten, enzovoort.

Reeds lang bestaan hieromtrent problemen, niet alleen voor stagiairs en begeleiders, maar ook voor de instellingen voor secundair en hoger onderwijs. Naast het organisatorische aspect, wat inhoudt dat er duidelijke afspraken moeten zijn over wie bevoegd is voor deze arbeidsonderzoeken, rijst hier de vraag wie uiteindelijk de kosten betaalt van de arbeidsonderzoeken en van de noodzakelijke vaccinaties, in het bijzonder van de vrij dure vaccinaties tegen hepatitis B.

Nu zijn daarvoor heel uiteenlopende oplossingen, die echter telkens opnieuw bediscussieerd worden en waarvoor geen standaardaanpak bestaat, noch een kwalitatieve toetsing. De brief met betrekking tot de vaccinaties tegen hepatitis B die vorige week aangekomen is bij de CLB's probeert voor bepaalde leerlingen wel een standaardaanpak te organiseren. Ik zal straks op deze brief terugkomen. De oplossingen zijn nu nog totaal verschillend naargelang de onderwijsinstelling en de regio. In Brussel bijvoorbeeld rijst er een bijzonder scherp financieringsprobleem : men wacht er nog steeds op de terugbetaling van de kosten die vorig schooljaar door de ziekenhuizen werden gemaakt. De scholen zelf krijgen immers geen middelen om al deze bijkomende uitgaven te kunnen financieren. Bovendien verhalen de scholen deze kosten ook niet op de leerlingen en studenten. Daarom wordt er als het ware een non-actief beleid gevoerd.

Het Fonds voor Beroepsziekten betaalt de hepatitisvaccinaties tot een bepaald maximumbedrag en voor bepaalde groepen terug. Een eerste beperking daarbij is dat het moet gaan om stages in verzorgingsinstellingen. Als men bijvoorbeeld in de opleiding een eerste stage doet in een of andere ambulante sociale dienst die niet rechtstreeks aan een verzorgingsinstelling gekoppeld is, dan heeft men geen recht op deze vaccinatie. Een andere beperking is dat leerkrachten geen recht hebben op de terugbetaling door het Fonds voor Beroepsziekten omdat zij verbonden zijn aan scholen. Het Fonds voor Beroepsziekten zegt dat het de school is die dan moet oordelen over de opportuniteit en die voor de kosten moet instaan. Het Fonds acht zich

niet verantwoordelijk voor het feit dat leerkrachten ook naar verzorgingsinstellingen gaan.

Mevrouw de minister, u engageerde zich ertoe om dit als opdracht te geven aan de CLB's die enkele maanden geleden van start zijn gegaan. Door de brief van 16 januari 2001 waarnaar ik reeds verwezen heb, hebt u hen de bevoegdheid en dus de verantwoordelijkheid gegeven voor deze vaccinaties. Over de arbeidsonderzoeken zelf heb ik echter niets gelezen. Ik denk trouwens dat daar juridische discussies over kunnen ontstaan. Kan een arts, toegevoegd aan een leerlingencentrum, wel bevoegd zijn om op te treden als arbeidsgeneesheer ? Daarenboven ben ik ervan overtuigd dat er nog organisatorische voorbereidingen moeten worden getroffen, bijvoorbeeld om het CLB-personeel bij te scholen en om ervoor te zorgen dat men zoveel mogelijk eenzelfde schema volgt. Leerlingen die veranderen van school moeten immers overal dezelfde garantie kunnen krijgen.

Het gaat hier niet om een eenmalige vaccinatie waardoor men de rest van zijn leven veilig is. Bij de leerlingen tussen 12 en 15 jaar gaat het om de zogenaamde juniorvaccinatie die uit drie vaccinaties op één jaar tijd bestaat en waarbij men twee systemen heeft : ofwel alleen hepatitis B, ofwel bijkomend met hepatitis A. De kostprijs ervan ligt op 2.000 tot iets meer dan 3.000 frank. Die wordt wel, zoals bij de leerlingen tussen 12 en 15 jaar, door het vaccinatieschema terugbetaald, maar men mag niet uit het oog verliezen dat zij na enkele jaren moet worden herhaald. Als deze leerlingen dan bijvoorbeeld het vijfde jaar secundair onderwijs binnestappen, krijgen ze een rappel waarover ik in deze omzendbrief echter niets lees. Ware het dus niet beter geweest dit op een meer schematische wijze aan de betrokken CLB-personeelsleden mee te delen ?

De vraag rijst ook hoe een en ander zal worden aangepakt voor de studenten van het hoger onderwijs. Zij vallen immers niet onder deze omzendbrief, want die beperkt zich tot de leerlingen van de twee laatste jaren secundair onderwijs. Volgens mij betekent dit dat ook de zevendejaars, die ook nog stage kunnen hebben, uit de boot vallen. De omzendbrief zegt ook niets over de vierdegraadleerlingen, over de leerlingen die nu het modulair systeem volgen en over de leerlingen die, in samenwerking met de VDAB, een opleiding volgen in het kader van het permanent leren. Dit zijn hiaten die opvolging vragen.

Mijn vier concrete vragen luiden dan ook als volgt. Wat gebeurt er met het arbeidsgeneeskundig on-

Van Cleuvenbergen

derzoek dat jaarlijks moet plaatsvinden ? Wat gebeurt er met de leerlingen die niet in deze omzendbrief aan de CLB's opgenomen zijn ? Wat doet u ten aanzien van de leerkrachten ? Hoe zit het met de financiering, vooral ten aanzien van de scholen die deze opleiding organiseren en die naar alle waarschijnlijkheid heel wat leerkrachten tellen die onder deze regeling vallen en voor wie de kostprijs van een vaccinatie op jaarbasis tot 5.000 frank kan oplopen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, mijn antwoord bevat drie onderdelen : een over het secundair onderwijs, een over het hoger onderwijs en een over het volwassenonderwijs.

De wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk bepaalt dat de welzijnsverplichtingen voor werkgevers ook van toepassing zijn op jongeren die in hun opleiding een vorm van arbeid verrichten, hetzij op school, hetzij op de stageplaats. Onder 'werkgever' verstaat men respectievelijk het schoolbestuur, voor zover het onderricht op of door de school gebeurt, en de stagegever voor zover het praktijkonderricht plaatsvindt onder de vorm van stage. Onder welzijnsverplichtingen vallen onder meer het uitbouwen van een preventiestructuur en het arbeidsgeneeskundig onderzoek.

Het nakomen van de federale welzijnsverplichtingen is voor de scholen, inzonderheid voor de technische en beroepsscholen, ook op financieel vlak een zware opgave. De Vlaamse overheid is bereid om de schoolbesturen ook op dit vlak tegemoet te komen. Dit kan trouwens niet worden losgekoppeld van de inspanningen die binnen het actueel regeerakkoord worden gedaan om de onderwijs- en beroepswereld nauwer op elkaar af te stemmen, onder andere door een optimalisering van de leerlingenstages. Het vinden van goede stageplaatsen voor alle leerlingen zal ongetwijfeld worden vereenvoudigd als er een aanvaardbare regeling is getroffen voor het arbeidsgeneeskundig onderzoek.

De aard van het arbeidsgeneeskundig onderzoek is afhankelijk van het risicoprofiel van een bepaald beroep en ipso facto, van de opleiding daartoe. Finaal is dit een zaak van de bedrijfsgeneesheer – van de school, respectievelijk de stageverlenende

instelling of onderneming – en van de preventieadviseur.

Momenteel onderzoekt men de mogelijkheid om, als een vorm van delegatie van de bevoegdheden van de bedrijfsgeneesheer, het arbeidsgeneeskundig onderzoek te integreren in het geneeskundig onderzoek van het CLB. Arbeidsgeneeskundig onderzoek in functie van de opleiding op school en van de stage zou op deze wijze als een geheel worden beschouwd. Dit belet niet dat de stagegever facultatief en op eigen verantwoordelijkheid kan beslissen dat een bijkomend onderzoek moet plaatsvinden.

Aan deze mogelijkheid zijn verschillende facetten verbonden zoals de uitbreiding van de CLB-taken en -expertise, met inbegrip van financiële en personeelsrepercussies, de vaststelling van de frequentie en de leerjaarniveaus waarop het onderzoek zal worden uitgevoerd en het in kaart brengen van studierichtingen met een al dan niet verhoogd risico waarvoor een arbeidsgeneeskundig onderzoek nodig of aanbevolen wordt. Voor studierichtingen waaraan geen risico is verbonden, zou daarentegen het nu reeds bestaand geneeskundig onderzoek in het kader van de CLB-werking volstaan.

PREBES, de vereniging van preventieadviseurs, heeft zich geëngageerd tot een risicobeschrijving voor de diverse opleidingen van het secundair onderwijs. Voor het hoger onderwijs is iets soortgelijks uitgewerkt door de VLIR en de Vlhora. Ik verwacht de resultaten hiervan binnenkort.

Het onderzoek van deze mogelijkheid gebeurt in overleg met de Vlaamse ministers van Volksgezondheid en Werkgelegenheid, aangezien de raakvlakken van de welzijnswet domeinoverschrijdend zijn. De bedoeling is te komen tot een globaal voorstel dat de goedkeuring wegdraagt van de federale overheid die voor de toepassing en naleving van het welzijn van werknemers bevoegd is. Wat de personeelsaangelegenheden betreft, zullen een aantal zaken worden besproken bij de onderhandelingen over CAO VI.

Wat het hoger onderwijs betreft, heeft de autonomie die de respectieve decreten aan de universiteiten en de hogescholen hebben verleend, onder meer tot gevolg dat de toepassing van de wetgeving op het welzijn op het werk in feite volledig ressorteert onder de bevoegdheid van de instellingen. Ik ben echter van oordeel dat de consequenties van de verleende autonomie niet zover kunnen gaan dat ze een optimale werkingsruimte voor de instellingen hypothekeren. Het kostenplaatje verbonden aan de toepassing van de wetgeving op het

Vanderpoorten

welzijn van het werk is aanzienlijk. Ik heb daarom stappen ondernomen om op korte termijn ook voor het hoger onderwijs ondersteunende initiatieven te kunnen realiseren.

Na het zomerreces van vorig jaar heb ik aan de VLIR en de Vlhora gevraagd om in een gemeenschappelijke werkgroep een rapport op te stellen over de concrete knelpunten die de instellingen ervaren, met inbegrip van de financiële aspecten, en voorstellen tot oplossing aan te brengen. Dit rapport zal de vertrekbasis vormen om de nodige initiatieven ter ondersteuning te ontplooiën binnen de eigenheid van het hoger onderwijs.

Deze werkgroep heeft zijn rapport afgerond op 15 december 2000. Het rapport moet nog worden bekrachtigd door de VLIR en de Vlhora. Normaal zal dit deze maand of begin volgende maand gebeuren. Zodra ik over dit rapport beschik, zal ik de werkgroep uitnodigen voor overleg. Op basis daarvan zal ik, binnen de beschikbare budgettaire ruimte, de nodige maatregelen treffen ter ondersteuning van het evenwicht tussen de toepassing van de wetgeving op het welzijn op het werk en een optimaal werkingsklimaat voor de hogescholen en universiteiten.

Wat het volwassenenonderwijs betreft, draagt het bestuur van een Centrum voor Volwassenenonderwijs als werkgever alle kosten voor de toepassing van de wetgeving op het welzijn voor de stagebegeleiders. Vermits in het volwassenenonderwijs geen werkingstoelagen worden betaald, mogen de ontvangen inschrijvingsgelden onder meer hiervoor worden aangewend. De cursist draagt zelf de kosten voor de toepassing van de wetgeving op het welzijn voor de stagiairs. Heel wat cursisten zijn echter reeds in de betrokken sector tewerkgesteld en hebben daarom reeds in hun hoedanigheid van werknemer een medisch onderzoek door een arbeidsgeneeskundige dienst ondergaan en tevens de nodige vaccinaties ontvangen.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik dank de minister voor haar antwoord. Belangrijke punten hierin zijn de omkadering van de CLB's en de stroomlijning en het in schema brengen hiervan. Dit zal de nodige bijscholing vergen.

Mevrouw de minister, ik apprecieer dat u voor scholen die worden geconfronteerd met een hoger

kostenplaatje dan andere scholen, in financiële middelen voorziet. Ik ben ook blij dat u het personeel hierin opneemt. Verder wil ik uw bijkomende aandacht vragen voor de nieuwere opleidingen, bijvoorbeeld het modulair systeem. Hetzelfde geldt voor het zevende jaar, dat niet valt onder de voorwaarden van de brief die u aan de CLB's hebt verzonden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het politiek verlov van personen tewerkgesteld in het onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Heeren tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het politiek verlov van personen tewerkgesteld in het onderwijs.

Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, voor de gemeenten en provincieraadsverkiezingen van vorig jaar hebben ook heel wat mensen uit het onderwijs zich kandidaat gesteld. We kunnen dat alleen maar toejuichen, want dit kan het democratisch gehalte van de raden alleen maar ten goede komen. Die gemeenteraadsleden en uitvoerende mandatarissen moeten natuurlijk wel de gelegenheid krijgen om zich voor hun politiek mandaat in te zetten. In het verleden heeft de wetgever daarvoor willen zorgen, zowel voor mensen uit de privé-sector als voor mensen uit de openbare sector.

Voor de privé-sector geldt de wet van 19 juli 1976 die de mogelijkheid biedt aan gemeenteraadsleden om een bepaald aantal dagen per maand van het werk afwezig te blijven. Men beschouwt dat als loon. Deze wetgeving is van openbare orde, zodat er niet van kan worden afgeweken door een individuele overeenkomst tussen werkgever en werknemer. In de praktijk betekent dit dat velen, naargelang het aantal inwoners in hun gemeente, een halve of een hele dag per maand politiek verlov hebben. In de openbare sector worden nog meer faciliteiten geboden door de wet van 18 september 1986, waarin het recht is ingeschreven op een halve of een hele dag verlov per maand.

Voor personeelsleden van het onderwijs werd destijds geopteerd voor een aparte regeling, zodat zij

Heeren

niet onder de wet van 1986 vallen, maar onder onderwijsdecreet IV van 28 april 1993. Uit de verslagen van toen blijkt de reden daarvoor te zijn dat de terbeschikkingstelling voor politieke mandaten moeilijker zou liggen bij leerkrachten dan bij ambtenaren. Deze aparte regelgeving biedt de mogelijkheid om politiek verlof te krijgen, ofwel van ambtswege, ofwel op eigen verzoek.

Sinds 1 januari 2001 is een nieuw vergoedingssysteem van toepassing. In het geval van politiek verlof van ambtswege wordt een onderscheid gemaakt tussen de uitvoerende mandatarissen. Men moet burgemeester zijn van een gemeente met meer dan 50.000 inwoners, of schepen of voorzitter van het OCMW van een gemeente met meer dan 80.000 inwoners. Ik heb niet kunnen vinden waarom destijds voor deze aantallen werd gekozen. Kunt u daar meer over zeggen? Moet het geldende systeem voor leerkrachten niet uitgebreid worden? Op welke manier zullen er wijzigingen in worden aangebracht?

Er doen zich ook moeilijkheden voor. Een directeur van een vrije gesubsidieerde lagere school bijvoorbeeld, die schepen wordt in een stad met 50.000 tot 80.000 inwoners, heeft recht op ambts-halve politiek verlof voor de helft van een voltijds ambt. Kan hij dan nog halftijds directeur blijven? Kan de school dan een duobaan creëren?

Een tweede, niet minder belangrijk probleem betreft degenen die als gewoon gemeenteraadslid verkozen zijn. Ik vind daaromtrent jammer genoeg geen enkele regeling. Zowel in de privé-sector als in de openbare sector hebben de verkozenen recht op politiek verlof. Er wordt weleens gezegd dat een dag afwezigheid in de ambtenarij niet mag worden gelijkgesteld met een dag afwezigheid in het onderwijs. Het zou onverantwoord zijn dat het onderwijs en zijn organisatie belast zou worden door mensen die een dag per maand politiek verlof krijgen.

We moeten ons durven afvragen of het normaal is dat een leerkracht in de ene school wel die mogelijkheid krijgt van de directie, terwijl dat in andere scholen niet kan. Dat is een vorm van discriminatie. Het is dan ook te betreuren dat dit probleem niet bij decreet geregeld is. Vanuit de politieke invalshoek kan immers alleen maar worden toegejuicht dat ook leerkrachten de stap willen zetten naar de politiek, ongeacht de partij waarin zij dat doen. Ze moeten dan ook recht hebben op politiek verlof. Op welk soort politiek verlof hebben gemeente- en provincieraadsleden die tewerkgesteld

zijn in het onderwijs, recht, behalve het systeem dat vandaag van toepassing is?

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, dit is een belangrijke vraag. Ze kan worden beoordeeld vanuit het oogpunt van het onderwijs, waar de afwezigheid een last is, maar ook vanuit de overweging dat mandatarissen het recht hebben zich voor te bereiden, wat vooral geldt voor gemeenteraadsleden.

We moeten nadenken over mogelijke systemen om daaraan tegemoet te komen, zo niet creëren of versterken we nog het beeld dat de mensen uit het onderwijs toch voldoende tijd hebben.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik ondersteun de vraag als het gaat over provincie-, gemeente- en OCMW-raadsleden en als we dit plaatsen binnen de discussie over de herwaardering van die politieke mandaten. Ik ondersteun de vraag echter niet wanneer het gaat over de uitvoerende politieke mandaten. De wetswijziging en de vergoedingen dienaangaande zijn klaar en duidelijk. De financiële repercussie en de motivatie die daaraan ten grondslag lagen, hadden niet de bedoeling om het politiek verlof op te drijven.

Het was de bedoeling om duidelijke keuzes professioneel – zij het tijdelijk – gedurende de ambtstermijn op te nemen. Ik zou niet willen dat de situatie verzandt in een dubbel systeem : enerzijds een uitgebreid politiek verlof met enorme repercussies voor de werkgever, en anderzijds een motivatie met een ernstige vergoeding en verloning. Mensen moeten keuzes maken.

De voorzitter : Mijnheer Van Baelen, parlementsleden kunnen politiek verlof nemen. Dat is onbeperkt. Als we terugkeren naar een school is het – net zoals in de Beatrijslegende – alsof er niets gebeurd is. Het is net alsof we daar gebleven zouden zijn.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, ook op mij is de Beatrijslegende van toepassing. (*Gelach*)

Er schort inderdaad iets. De heer Ramon heeft het al ten overvloede gezegd : men kan het bekijken

De Cock

vanuit de last van de afwezigheid. De uitdagingen die op gemeenteraadsleden en OCMW-raadsleden afkomen, worden hoe dan ook steeds groter. Ik ga akkoord met wat de heer Van Baelen zegt : die mensen moeten tijd krijgen om zich in die dossiers in te werken. Zeker bij het begin van hun mandaat is dat een reuzenwerk. Dat gaat niet samen met een voltijdse onderwijsopdracht. Men moet dus echt wel recht hebben op een vorm van politiek verlof. Er moet dus echt wel een bevredigend systeem gevonden worden. Ik weet dat het mes aan twee kanten snijdt, maar als we de lagere politieke mandaten willen opwaarderen, denk ik toch ook dat daar stilaan ruimte voor moet worden geschapen. Hoe de last in de school moet worden opgevangen, weet ik niet. Daarvoor moeten denksporen worden uitgetekend. Dat er iets schort, is echter wel zeker.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik wil eerst reageren op iets wat de heer Van Baelen heeft gezegd. Als hier de vraag wordt gesteld naar het recht op politiek verlof, gaat het er precies om dat ook iemand met een goede vergoeding – bijvoorbeeld van schepen of burgemeester – minder moet kunnen werken zonder dat dit gevolgen heeft voor de normale verlostelsels. Er zijn andere mogelijkheden en verlostelsels die iemand kan nemen. Men kan echter niet van iemand verlangen dat hij plotseling ontslag zou nemen voor twee vijfden van zijn loopbaan. Hij moet de mogelijkheid hebben om politiek verlof te nemen van twee vijfden.

Politiek verlof is niet vergoed. In het secundair onderwijs heeft men de mogelijkheid om politiek verlof te nemen, waardoor men het recht op statuut en wedertewerkstelling behoudt. Dat is trouwens wat nu ook in de privé-sector wordt voorgesteld. Ik wil ook van de gelegenheid gebruikmaken om dit recht op politiek verlof te veralgemenen voor het hele onderwijs.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : De heer Sannen heeft het perfect verwoord. Blijkbaar heeft de heer Van Baelen mijn vraag niet goed begrepen. Het was immers precies een vraag naar uitbreiding en veralgemening.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het huidige systeem van politiek verlof voor personen in het onderwijs wordt beschreven in de omzendbrief van 6 oktober 1994 en is geregeld in het decreet van 28 april 1993 betreffende het Onderwijs IV.

Politiek verlof is van ambtswege verplicht voor de grote politieke mandaten. Die zijn opgenomen in het decreet van 28 april 1993. Het is vrijwillig – facultatief – voor de minder grote mandaten. Het verplicht politiek verlof moet steeds voltijds worden genomen. Buiten het bestaand systeem is er geen mogelijkheid om politiek verlof te nemen, tenzij via andere stelsels. De heer Sannen heeft daar al naar verwezen.

Het nieuwe vergoedingssysteem voor mandatarissen in gemeenten heeft in zekere zin wel gevolgen gehad voor de reglementering inzake het facultatief politiek verlof. Facultatief politiek verlof kan worden toegekend voor de uitoefening van een mandaat van burgemeester van een gemeente met niet meer dan 50.000 inwoners, of van schepen of voorzitter van het OCMW van een gemeente met niet meer dan 80.000 inwoners.

Tot voor 31 december 2000 kon het facultatief politiek verlof enkel voltijds worden opgenomen, waardoor het voor de betrokkenen praktisch onmogelijk was om een politiek mandaat op te nemen. De geringe vergoeding voor het politiek mandaat maakte het immers dikwijls onmogelijk om voltijds politiek verlof te nemen. Het verhogen van de mandatarisvergoeding en het invoeren van de mogelijkheid om halftijds facultatief politiek verlof te nemen, kunnen dan ook extra stimuli zijn.

De nieuwe regeling, die halftijds facultatief politiek verlof mogelijk maakt, wordt voorgesteld in het reeds lang aangekondigde mozaïekdecreet. Het zal hier dus ook ter sprake gebracht kunnen worden en de bespreking van andere zaken mogelijk maken. Ik ben gevoelig voor de problematiek die hier wordt aangehaald met betrekking tot gemeentelid- en provincieraadsleden. Steeds meer gemeenteraden en zeker ook de provincieraden vergaderen immers in de loop van de dag, wat een aantal leden in moeilijkheden kan brengen. Ik heb anderzijds ook begrip voor de scholen die te kampen hebben met organisatorische moeilijkheden, omdat een aantal leerkrachten naar vergaderingen moet tijdens de lessen.

Het komt erop aan te zoeken naar een goed evenwicht. Ik kan mij voorstellen dat dit uitgebreider aan bod zal komen als het mozaïekdecreet hier

Vanderpoorten

wordt besproken. We kunnen dan eventueel een amendement indienen.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Hebt u nu gezegd dat er ook mogelijkheden moeten zijn voor de gewone gemeenteraadsleden en provincieraadsleden ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat is nog niet geregeld. Ik vind het echter wel het overwegen waard. Ik leg het hier gewoon even op tafel.

Ik kan mij voorstellen dat men nu meer met het probleem wordt geconfronteerd dan vroeger, omdat veel gemeenteraden nu ook in de namiddag vergaderen.

Mevrouw Veerle Heeren : U spreekt nu over het politiek verlof van ambtswege. Maar kan een directeur die gewoon schepen is in een gemeente met minder dan 80.000 inwoners van ambtswege half-tijds verlof te nemen ? Ik denk het wel.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat is wat in het mozaïekdecreet wordt voorgesteld. Er is een regeling voor in de maak.

De heer Luc Martens : Een gesprek daarover is dus nog mogelijk.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vorming van het schoolhoofd

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vorming van het schoolhoofd.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, collega's, op de studiedag van 8 december 2000 met als thema 'De directeur als professioneel schoolleider : van dominerende solist naar intermenselijke dirigent', kwamen de grieven en problemen van de

schoolhoofden meermaals aan bod. Ze gingen meestal over de vorming, de navorming en het ontbreken van een inlooperperiode of stage, over het gebrek aan een degelijke administratieve ondersteuning, vooral in het basisonderwijs en over de te kleine financiële meerwaarde van het directeursberoep.

Over de tweede en de derde categorie van klachten zal ik het hier niet hebben, omdat uw beleid daar prioritair de aandacht op richt. Ik zal het dus over de vormingsproblematiek hebben.

Professor doctor Mahieu, een autoriteit op dit gebied, merkte op dat het voor een sector waarvan het exclusief bestaansrecht is mensen een diploma te geven, vreemd is dat er geen enkele algemene regeling bestaat inzake diplomavereisten van de directeurs. Er zijn opleidingscursussen, maar die zijn netgebonden en zeer divers. Het verschil in rechtspositie is hier zeker niet vreemd aan. Dit lijkt gewoon ongeloofwaardig. Netoverschrijdend werken is immers een centraal gegeven in uw beleid.

Er bestaat alleszins veel onduidelijkheid en onwetendheid in deze aangelegenheid. Voldoende anciënniteit en bepaalde subjectieve overwegingen zijn al te vaak van doorslaggevend belang. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de overgang tussen het leerkracht-zijn en het directeurschap zich vaak veel te bruusk en overhaast voltrekt. De eenzaamheid is daardoor een van de vele zaken waar het nieuwe schoolhoofd mee geconfronteerd wordt.

Elk jaar worden in Vlaanderen een drietal 'volwaardige' directeursopleidingen georganiseerd : de opleiding 'onderwijsmanagement' aan de Autonome Hogeschool te Gent, de driejarige opleiding aan de Hogeschool van de Kempen onder de vorm van bij- en nascholing en het vormingsprogramma voor beginnende directeurs secundair onderwijs aan het Centrum voor Andragogiek van de UFSIA. Die laatste opleiding is volledig vernieuwd en is vanaf volgend schooljaar een reguliere voortgezette academische opleiding van twee jaar, met zestig studiepunten en 400 contacturen. Het wordt dan de gespecialiseerde aanvullende studie van 'Master in Onderwijsmanagement'. Het curriculum is volledig gebaseerd op het beroepsprofiel dat de overheid dienaangaande heeft ontwikkeld. De vraag naar financiële en statutaire erkenning is dan ook zeer groot.

Naast deze opleidingen organiseert het OVSG een aantal cursussen en seminaries die zich richten tot kandidaat-directeurs, nieuwe directeurs en ervaren

De Cock

directeurs. Bovendien organiseert het OVSG ook follow-up.

Ook met de nascholing is er een probleem. De toenemende druk op de agenda van de directie, het vrijblijvende karakter van de in-servicetrainingen en het ontbreken van enig civiel effect maken dat de cursisten nascholing steeds meer beschouwen als een instrument voor directe probleemoplossing en op die manier een echte overlevingsstrategie ontwikkelen, met alle gevolgen van dien. Ik ben hier zelf niet opgekomen, het gaat om een uitspraak van de heer Huberman. Er is dus nood aan een meer afstandelijke en wetenschappelijk gefundeerde, professionele opleiding en nascholing, waarin zeker ook ruimte moet zijn voor kritisch denken, reflectie en metatheorievorming.

Een derde pijnpunt in verband met de opleiding van de schoolhoofden is dat er zo goed als geen mogelijkheid is om stage te lopen. Alleen in het gemeenschapsonderwijs is er sprake van een proeftijd van een jaar. We moeten hier zeker aandacht aan besteden, als we willen dat onze scholen door professionele directeurs worden geleid.

Ik zou even een vergelijking met Nederland willen maken. Professor doctor Slegers van de Katholieke Universiteit van Nijmegen gaf een overzicht van de professionalisering van de schoolleiders in Nederland. Daaruit blijkt dat men veel verder staat dan Vlaanderen. Ik weet wel dat al dikwijls is gezegd dat we ons niet altijd met Nederland mogen vergelijken, maar toch. Het hoeft geen betoog dat we daar een groot deel van de mosterd kunnen halen.

Mevrouw de minister, ik wil u de volgende vragen stellen. Ten eerste, zijn er naast de hierboven genoemde opleidingen nog alternatieven? Zo ja, waar worden ze georganiseerd en wat houden ze in? Ten tweede, is het waar dat er geen bijkomende diplomavereisten zijn voor de functie van schoolhoofd?

Ten derde, moeten de financiële en statutaire overwegingen bij de nieuwe opleiding 'master in onderwijsmanagement' niet worden gemaakt? Ten vierde, moet er niet dringend werk worden gemaakt van het invoeren van een verplichte stage, bedoeld als inloop- en evaluatieperiode? Zo'n stage zou naar mijn mening een echte begeleidingsperiode moeten worden.

Ten vijfde, vindt er concrete samenwerking plaats tussen Vlaanderen en Nederland op dit vlak? Is er sprake van samenwerking tussen de netten in Vlaanderen? Zo ja, hoe verloopt die samenwerking? Zijn hiervan reeds resultaten bekend?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, mijnheer De Cock, naast de opleidingen die u opsomt, bestaan nog heel wat andere. In het licht van de nascholing wordt dit jaar op initiatief van de Vlaamse regering gewerkt aan twee thema's met als specifiek doel de professionele vorming van directies : de thema's 'schoolbeleid' en 'functiebeschrijving'. Ik som ze even op.

Voor het prioritair nascholingsthema 'schoolbeleid' lopen negen projecten : 'Beleidsvisie en planning op school ; gedeelde verantwoordelijkheden (00 01 01)', dat wordt georganiseerd door de VZW Nascholing in het Katholiek Onderwijs, 'Werk maken van leer-krachtige scholen (00 01 02)' door Lodewijk de Raet, 'Vorm geven aan schoolbeleid door zelfevaluatie (00 01 03)' door CBL, UA/UIA, 'Schoolbeleid onder loep (00 01 05)' door Dinac, 'Zelfevaluatie en veranderingsmanagement : instrumenten (00 01 06)' door Vlerick Leuven Gent Management School, 'Van visie naar actieplannen (00 01 09)' door het Centrum voor Nascholing Gemeenschapsonderwijs, 'Beginnende directies gewoon Basisonderwijs : begeleiding van professionalisering (00 01 10)' door het Centrum voor onderwijsbeleid en onderwijsvernieuwing – KU Leuven, 'Als team de school beter maken. Introductie in een procesgerichte strategie (00 01 12)' door het Onderzoekscentrum voor kleuter- en lager onderwijs van KU Leuven en 'Praktische kwaliteitsmethoden ter ondersteuning van een schoolbeleid (00 01 13)' door Deloitte & Touche Management Solutions.

Voor het prioritair nascholingsthema 'functiebeschrijving' lopen drie projecten : 'Functiebeschrijving en procesevaluatie in het kader van het effectiviteitsparadigma (00 09 01)' door 3L-KU Leuven Research and Development, 'Evalueren : waarborg voor meer arbeidsvreugde (00 09 04)' door het Centrum voor Andragogiek VZW en 'Functiebeschrijving en -evaluatie : een stapsgewijze aanpak (00 09 05)' door Kring VZW.

Voor het volgende schooljaar zijn de nieuwe prioritaire nascholingsthema's reeds vastgelegd. Het zijn opnieuw twee thema's die heel specifiek zijn gericht zijn op de doelgroep : 'efficiënter leidingge-

Vanderpoorten

ven' en 'kwaliteitszorg en -verbetering'. Bij dit laatste thema worden twee duidelijke accenten gelegd : zelfevaluatie en team- en vakgroepwerking. Welke nascholing de netten hierover organiseren, melden zij niet aan het departement Onderwijs. Uiteraard bestaat ook de mogelijkheid om via het nascholingsbudget op de vrije markt nascholing omtrent deze thema's aan te kopen. De vier initiatiefnemers van de studiedag in het Vlaams Parlement slaan de handen in elkaar om het aanbod voor directies efficiënter en systematischer aan te pakken en om de activiteiten op elkaar af te stemmen. De vier organisaties staan voor een netoverschrijdende aanpak.

De overheid legt inderdaad geen bijkomende diplomavereisten op voor de functie van directeur. In het teken van het levenslang leren zou het voor de overheid onbegonnen werk zijn om lijsten aan te leggen van alle bijkomende opleidingen die de markt aanbiedt en die eventueel in aanmerking komen als bijkomende diplomavereiste voor de functie van directeur. De overheid opteert ervoor om de verantwoordelijkheid voor de aanstelling en de vorming van de directeur bij de inrichtende macht te leggen. Zij is immers de werkgever en is verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit en voor het personeelsbeleid.

De decreetgever heeft voor het gemeenschapsonderwijs geopteerd om toch een bijkomende voorwaarde in het statuut op te nemen : het personeelslid moet beschikken over de bekwaamheden vereist voor het ambt. Deze bepaling is opgenomen in het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het gemeenschapsonderwijs. De bekwaamheden en het profiel worden door de ARGO bepaald. De kandidaten worden getest in een proef die wordt georganiseerd onder de verantwoordelijkheid van de ARGO.

Eenzijds zal de verloningsstudie uitwijzen of er iets moet wijzigen aan de huidige verloning van de directies, met name in het licht van de taakbelasting, anderzijds werd sinds dit schooljaar het mandaat van directeur ingevoerd in de CLB's. Het is mijn bedoeling het mandaat stapsgewijs ook in de andere onderwijsniveaus in te voeren. Wellicht zal hieraan, ook in het teken van de taakbelasting, een mandaatsvergoeding op zijn plaats zijn. De professionalisering van de directies blijft de verantwoordelijkheid van de werkgever, met name de inrichtende macht. De overheid opteert ervoor enkel stimulerend en ondersteunend op te treden. Inzake

de organisatie van een stage bieden de decreten rechtspositie waarborgen.

In het gemeenschapsonderwijs starten de kandidaat-directeurs hun opleiding vóór hun aanstelling. Zij moeten immers de proef reeds hebben afgelegd vooraleer ze tot de proeftijd worden toegelaten. De proeftijd duurt één jaar effectief. In het gesubsidieerd onderwijs bestaat de proeftijd niet. Uiteraard kan een directeur wel tijdelijk worden aangesteld. Na een periode van twee jaar wordt de directeur benoemd, tenzij de inrichtende macht daarover anders beslist. De periode van twee jaar tijdelijke aanstelling wordt in het gesubsidieerd onderwijs vaak als zogenaamde proeftijd benut. Beide decreten over de rechtspositie maken het bovendien mogelijk dat benoemde directeurs op vrijwillige basis uit het ambt stappen.

In het licht van de Gent V-akkoorden tussen Nederland en Vlaanderen zijn er inderdaad regelmatig contacten tussen directies van beide landen. Onder meer het aspect schoolmanagement en professionalisering komen er aan bod, zowel voor het basis- als voor het secundair onderwijs.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik onthoud eruit dat het aanbod aan nascholing wordt gecoördineerd door de actoren, dat het op elkaar wordt afgestemd en dat het een netoverschrijdende dimensie heeft. Ik onthoud ook dat de inrichtende machten verantwoordelijk zijn en blijven voor de aanwerving en aanstelling van de directie, wat normaal is. Ik vernem ook dat voor het gemeenschapsonderwijs een uitgewerkte regeling bestaat.

Over de proefperiode heb ik vernomen dat in het vrij onderwijs wordt gewerkt via een tijdelijke aanstelling. Ik onthoud ook dat directeurs uit Vlaanderen en Nederland regelmatige contacten onderhouden over het schoolmanagement van het basis- en secundair onderwijs. Het ministerie is met andere woorden voldoende bezig met deze zaak.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de pensioenverhoging van de leerkrachten in het basisonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de pensioenverhoging van de leerkrachten in het basisonderwijs.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, er is een verband tussen de verhoging van de wedden van leerkrachten in een actieve loopbaan en de leerkrachten die met pensioen zijn. Men gebruikt daartoe wel eens het woord perequatie.

De verhoging van de wedden in het basisonderwijs in het kader van de gelijkenschakeling met de geaggregeerden lager secundair onderwijs heeft gevolgen voor de pensioenen. Op 1 september 1999 moest er een eerste verhoging van de pensioenen merkbaar zijn, op 1 september 2000 een tweede. Bij de Franstalige leerkrachten is dat al gebeurd. Op het ogenblik van de vraagstelling was dit nog niet gebeurd voor de Vlaamse leerkrachten.

Mevrouw de minister, in de pers van 16 december 2000 noemde u dat een formaliteit. Ik ga er dan ook van uit dat dit snel kan gebeuren. Zijn de besluiten reeds gepubliceerd ? Zo niet, hoe komt dat ? Zo ja, wat zijn de redenen voor de vertraging in betaling ? Tot hoever in het verleden zullen de pensioenen worden aangepast ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, het klopt inderdaad dat het besluit van de Vlaamse Gemeenschap nog steeds niet is gepubliceerd. De reden van de vertraging hangt rechtstreeks samen met het feit dat het bijzonder decreet betreffende het gemeenschaps-onderwijs van 14 juli 1998 bepaalt dat ook het geldelijk statuut van het personeel bij decreet wordt bepaald. Als gevolg daarvan formuleerde de Raad van State in december 1999 het advies dat er geen voldoende rechtsgrond bestond voor een op dat ogenblik ingediend ontwerpbesluit inzake bekwaamheidsbewijzen en weddenscalen.

Bijgevolg kunnen wijzigende besluiten van de Vlaamse regering inzake geldelijke aspecten slechts worden getroffen als daarvoor in een decretaal kader is voorzien. Het voorontwerp van decreet, met name het mozaïekdecreet, dat momenteel ter goedkeuring voorligt bij de Inspectie van

Financiën en volgende week door de Vlaamse regering wordt besproken, voorziet daarin.

Momenteel bereidt de administratie de weddenschaalbesluiten voor die nodig zijn opdat ook de gepensioneerde leerkrachten en directies in het basisonderwijs een pensioenverhoging zouden kunnen ontvangen. Mijn administratie heeft in verband met deze materie contact opgenomen met de administratie der Pensioenen en bovenstaande achtergrond toegelicht. Het resultaat van dit overleg bestaat erin dat de administratie der Pensioenen bereid is om reeds rekening te houden met de bedragen die zijn opgenomen in de ontwerp teksten van het besluit van de Vlaamse regering, zodra deze ontwerp teksten officieel door mij aan de administratie der Pensioenen worden overgemaakt.

Deze ontwerp teksten zullen vanaf februari 2001 beschikbaar zijn voor de volledige periode van stapsgewijze weddeverhoging, zoals die is opgenomen in de sectorale sociale programmering voor de jaren 1997 en 1998 voor de sector Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

De administratie der Pensioenen deelde mijn administratie mee tot hoever in het verleden de pensioenen zullen worden aangepast. Ik citeer : 'De pensioenen die ingegaan zijn vanaf 1 september 1999 – begin van de gelijkenschakeling van de wedden van de leerkrachten in het basisonderwijs met die van de regenten -, moeten vanaf hun ingangsdatum herberekend worden overeenkomstig de wet van 13 mei 1999 betreffende de berekening van het rustpensioen van het onderwijzend en bestuurspersoneel van het kleuter- en lager onderwijs. De op 31 augustus 1999 lopende overlevingspensioenen zullen bij iedere weddenverhoging in het kader van de gelijkenschakeling geperequateerd worden. De op 31 augustus 1999 lopende rustpensioenen worden slechts geperequateerd ten belope van het bedrag dat het pensioen zou hebben bereikt indien de hele loopbaan zich in het secundair onderwijs zou hebben gesitueerd en indien de betrokkene de volledig gelijkgeschakelde wedde zou hebben genoten. Zodra de administratie der Pensioenen officieel zal beschikken over het weddenbesluit met de weddenscalen voor alle fasen van de gelijkenschakeling met inbegrip van de fase van de volledige gelijkenschakeling, zal met de herberekening van de vanaf 1 september 1999 ingegane pensioenen worden gestart en zal zo snel mogelijk een programma voor de automatische perequatie van de op 31 augustus 1999 lopende pensioenen worden uitgewerkt.'

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat een en ander nog niet is gebeurd omdat er in december 1999 een aantal fundamentele opmerkingen van de Raad van State waren. Dat is toch een tijd geleden.

Heel concreet meen ik te begrijpen dat men er geen uitvoering aan kan geven omdat er een specifiek probleem rijst voor een deelgroep, bestaande uit diegenen die een positief gevolg ondervinden van deze perequatie. Ik heb het meer bepaald over het gemeenschapsonderwijs.

Een redenering zou kunnen zijn daar een oplossing voor te zoeken, meer bepaald met betrekking tot de personeelsformatie, en ondertussen voor alle anderen de zaak op gang te brengen. Ik meen evenwel begrepen te hebben dat het uw wens is een en ander als geheel te benaderen.

Onder meer uit respect voor die vele duizenden leerkrachten, die veiligheid en zekerheid willen, blijf ik erop aandringen dat dit pensioen in orde komt. Ik vraag u dan ook al het mogelijke te doen om zo snel mogelijk een oplossing voor te vinden voor alle betrokkenen, met uitzondering dan van de groep waarvoor u geremd bent omwille van het ontbreken van een decretale basis.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wil enkel nog zeggen dat het niet alleen om het gemeenschapsonderwijs gaat, maar om het onderwijs in het algemeen waarbij de Raad van State zegt dat er een decretale basis moet zijn. Daarom zullen we een aantal fundamentele regels in het mozaïekdecreet verankeren zodat deze problemen zich in de toekomst niet langer kunnen voordoen. Volgende week wordt het mozaïekdecreet voor het eerst door de Vlaamse regering besproken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.05 uur.*
